

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI ÎMPROBĂRII

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Proiect implementat de Blocul Național Sindical

De ce nu sunt bani pentru pensii?

**Cauzele deficitului
bugetului asigurărilor
sociale de stat și soluții
alternative**

Autori:

Coordonator Birou:

conf.univ.dr. Liviu Voinea

Prof.univ.dr. Lucian Albu;

Prof.dr.Vergil Voineagu;

Lector univ.drd. Nicolae Mardari;

Conf.univ.Radu Filip;

Viorica Duma, Monica Jifcu,

Petrică Gabriel Jifcu,

Nicoleta Hrehorciuc-Caragea

Andrada Busuioc

Lucia Sinigaglia

Biroul pentru
observarea
pieței muncii
și a calității
locurilor
de muncă

București, 2011

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPONDURU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

**De ce nu sunt
bani pentru pensii?**

**Cauzele deficitului
bugetului asigurărilor
sociale de stat și soluții
alternative**

ISBN: 978-973-0-11353-2

Material editat în cadrul proiectului

*Biroul pentru observarea pieței muncii
și a calității locurilor de muncă*

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

INVESTEȘTE ÎN OAMENI !

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPONDURU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

1. Introducere

Sistemul public de pensii a devenit amplu subiect de dezbateri atât în țara noastră cât și la nivelul Uniunii Europene, din cauza deficitelor care se înregistrează în majoritatea țărilor UE. Chiar și acolo unde nu sunt deficite, scăderea numărului de contribuabili, pe fondul reducerii natalității, asociată cu îmbătrânirea populației, crează îngrijorări pentru viitor.

Sistemele de pensii sunt foarte diferite în statele membre UE, datorită atât tradițiilor, cât și proceselor de reformă aflate în faze diferite de la țară la țară. Toate sistemele de pensii din cele 27 de țări membre au la bază un sistem public. Majoritatea au introdus însă, pe lângă pensia publică, și o serie de scheme de pensii ocupaționale și/sau pensii private obligatorii sau voluntare. În același timp, în majoritatea statelor, sistemul public de pensii oferă și o pensie minimă garantată celor care nu îndeplinesc condițiile pentru a obține o pensie de vechime sau au o pensie foarte mică.

Așa cum se poate observa în Tabelul 1, dintre țările dezvoltate, cea mai mare pensie minimă se încasează în Luxemburg, peste 1.500 de euro pe lună, dar și Austria are un sistem foarte atrăgător. Pe lângă pensia minimă, care variază între 772 și 1.125 de euro pe lună, în funcție de starea civilă, austriecii mai primesc și un supliment de 80 de euro pentru copii, până când aceștia termină studiile. Dacă în familie există un copil cu dizabilități, acest supliment se acordă pe perioadă nelimitată. În Belgia, pensia minimă este de 1.250 de euro.

Pensii minime de câteva sute de euro lunar se plătesc și în Irlanda (460), Grecia (500), Franța (677) sau Spania (până la 700 de euro).

Pensii minime în quantum mai mic se regăsesc în țările din fostul bloc comunist, unde pensia minimă garantată nu ajunge la 200 de euro pe lună. Bulgaria plătește cea mai mică pensie minimă din Uniune, respectiv 70 de euro pe lună.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI ÎMPREUNURII

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

România plătește 81 de euro pe lună.

Pensii apropiate ca valoare se mai regăsesc în Cehia – 84 de euro pe lună, Ungaria – 105 euro, Estonia – 128 de euro sau Letonia, unde pensia minimă variază între 70 și 109 euro, în funcție de numărul anilor de contribuție. Cea mai mare pensie minimă din cadrul acestui grup de țări o găsim în Slovenia, care plătește 191 de euro pe lună.

Tabel 1.1. Pensia minimă garantă în Uniunea Europeană

Tara	Suma (euro/lună)
Belgia	1.250
Bulgaria	70
Republica Ceha	89
Danemarca	896
Germania	nu există
Estonia	128
Irlanda	461
Grecia	496
Spania	601
Franta	677
Italia	510
Cipru	341
Letonia	70-108
Lituania	nu există
Luxemburg	1.567
Ungaria	102
Malta	507
Olanda	nu există
Austria	772-1125
Polonia	178
Portugalia	420
Romania	81
Slovenia	191
Slovacia	nu există
Elvetia	931

Sursa: adaptare după datele MISPROSS

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI ÎMPROBURIFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

După cum se poate observa din tabel, există și țări, precum Germania, Olanda, dar și Lituania sau Slovacia, unde nu este reglementată prin lege o pensie minimă.

Dacă pensia minimă garantată se regăsește la nivelul țărilor UE, nu întâlnim însă nici un fel de limitări în ceea ce privește pragul superior al pensiilor, cuantumul pensiei individuale fiind stabilit în funcție de anii de vechime, anii de contribuție sau de domeniul și condițiile de muncă.

În contextul îmbătrânirii populației, îngrijorarea tuturor țărilor vine din faptul că nu vor mai putea susține sistemele publice de pensii bazate pe un singur pilon, în care pensiile actuale sunt plătite din contribuțiile celor care sunt astăzi în câmpul muncii – așa-numitul « principiu al solidarității ». Aceasta pe fondul unei creșteri a cheltuielilor cu pensiile în intervalul 2000-2008 înregistrată în marea majoritate a țărilor din Uniunea Europeană, creștere evidențiată în tabelul următor:

Tabelul 1.2. Evoluția cheltuielilor cu pensiile pe cap de locuitor în țările UE, actualizate cu inflația, an de referință 2000, în euro

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	% creștere 2000- 2008
UE - 27	2.332	2.367	2.408	2.456	2.488	2.519	2.549	2.500	2.551	9,40
UE - 25	2.482	2.516	2.555	2.605	2.637	2.671	2.700	2.644	2.693	8,49
UE - 15	2.866	2.897	2.936	2.988	3.020	3.056	3.081	3.011	3.064	6,91
Zona Euro (16 tari)	2.814	2.874	2.951	2.992	3.040	3.078	3.116	3.163	3.201	13,74
Zona Euro (15 tari)	2.750	2.795	2.854	2.877	2.900	2.922	2.941	2.967	2.989	8,67

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI ÎMPREunăFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	% creștere 2000- 2008
Belgia	2.692	2.737	2.815	2.868	2.896	2.924	2.929	2.898	3.038	12,87
Bulgaria	140	145	153	164	180	185	199	202	223	59,50
Republica Ceha	510	554	653	658	661	752	834	889	1.010	97,92
Danemarca	3.404	3.469	3.544	3.692	3.770	3.881	3.891	3.960	4.054	19,10
Germania	3.254	3.301	3.352	3.380	3.375	3.359	3.348	3.311	3.302	1,50
Estonia	297	285	308	340	378	416	476	521	592	99,09
Irlanda	993	1.078	1.405	1.492	1.549	1.619	1.725	1.789	1.884	89,65
Grecia	1.406	1.545	1.592	1.657	1.748	1.829	1.895	1.980	2.051	45,87
Spania	1.509	1.513	1.543	1.560	1.584	1.615	1.641	1.683	1.699	12,57
Franta	3.071	3.112	3.176	3.208	3.268	3.348	3.407	3.496	3.540	15,24
Italia	3.012	3.064	3.130	3.140	3.145	3.153	3.154	3.181	3.178	5,51
Cipru	839	880	976	1.017	1.032	1.082	1.120	1.136	1.186	41,43
Letonia	341	332	334	299	287	286	324	335	357	4,68
Lituania	276	277	296	319	350	388	419	493	566	105,39
Luxemburg	4.676	4.918	5.258	5.516	5.523	5.650	5.488	5.573	5.688	21,65
Ungaria	429	467	553	580	624	685	683	750	792	84,58
Malta	887	947	940	943	947	988	1.019	1.049	1.088	22,67
Olanda	3.285	3.321	3.413	3.414	3.471	3.476	3.504	3.569	3.640	10,79
Austria	3.705	3.772	3.859	3.893	3.897	3.874	3.924	3.949	4.024	8,60
Polonia	608	727	703	645	640	717	781	805	904	48,54
Portugalia	1.253	1.319	1.389	1.428	1.508	1.558	1.609	1.642	1.698	35,55
Romania	111	94	92	76	81	99	113	147	178	60,31
Slovenia	1.192	1.184	1.198	1.139	1.137	1.155	1.210	1.222	1.234	3,48
Slovacia	305	306	329	347	376	419	454	537	595	94,88
Finlanda	2.669	2.755	2.847	2.969	3.067	3.146	3.233	3.314	3.307	23,91
Suedia	3.406	3.146	3.317	3.599	3.710	3.767	3.801	3.881	3.764	10,52
Marea Britanie	3.245	3.136	3.004	2.789	2.913	2.982	3.054	2.458	2.146	-33,88
Islanda	2.086	1.760	1.929	2.138	2.201	2.568	2.299	2.463	1.512	-27,51
Norvegia	3.071	3.196	3.611	3.528	3.526	3.856	3.968	4.188	4.216	37,26
Elvetia	4.561	4.912	5.096	5.061	5.018	5.131	5.039	4.930	5.014	9,94

Sursa: Eurostat

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI ÎMPREunăFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Chiar dacă țările fost comuniste au înregistrat creșteri mult mai mari ale cheltuielilor cu pensiile pe cap de locuitor în perioada 2000 – 2008, faptul este explicabil prin nivelul scăzut al pensiilor pe care îl aveau comparativ cu celelalte state membre UE, raportat la paritatea puterii de cumpărare. Acest lucru se poate observa din următorul tabel, care ilustrează ponderea cheltuielilor cu pensiile în PIB în țările membre UE.

Tabelul 1.3. Ponderea cheltuielilor cu pensiile în PIB în țările UE, %

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
UE - 27	12,24	12,20	12,17	12,24	12,15	12,14	11,95	11,41	11,67
UE - 25	12,27	12,23	12,21	12,28	12,19	12,19	12,01	11,48	11,73
UE - 15	12,35	12,29	12,27	12,35	12,28	12,29	12,12	11,59	11,86
Zona Euro (16 tari)	12,51	12,52	12,65	12,73	12,66	12,63	12,44	12,27	12,44
Zona Euro (15 tari)	12,53	12,54	12,67	12,75	12,69	12,66	12,46	12,30	12,48
Belgia	10,94	11,06	11,19	11,30	11,13	11,14	11,01	10,71	11,35
Bulgaria	8,14	7,90	7,79	7,74	7,88	7,57	7,25	6,85	7,02
Republica Ceha	8,53	8,54	8,76	8,70	8,27	8,39	8,33	8,22	8,51
Danemarca	10,47	10,61	10,74	11,13	11,03	10,99	10,68	10,73	11,10
Germania	12,97	13,10	13,29	13,47	13,35	13,27	12,86	12,37	12,28
Estonia	6,61	5,93	5,88	5,88	5,99	5,89	5,91	5,86	7,11
Irlanda	3,60	3,72	4,66	4,88	4,92	4,93	5,04	5,17	6,00
Grecia	11,13	11,87	11,76	11,54	11,70	12,08	12,06	12,17	12,59
Spania	9,64	9,36	9,30	9,18	9,13	9,06	8,95	9,01	9,25
Franta	12,95	12,94	12,98	13,06	13,12	13,23	13,23	13,31	13,56
Italia	14,40	14,35	14,59	14,70	14,63	14,71	14,63	14,61	14,97
Cipru	5,78	5,84	6,50	6,79	6,64	6,80	6,82	6,70	6,86

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI ÎMPREunăFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Letonia	9,51	8,57	8,23	7,50	6,85	6,33	6,13	5,28	5,98
Lituania	7,80	7,26	6,97	6,76	6,68	6,52	6,33	6,62	7,43
Luxemburg	9,27	9,81	10,02	10,11	9,89	9,57	8,64	8,24	8,26
Ungaria	8,52	8,61	8,86	9,19	9,25	9,83	10,00	10,39	10,92
Malta	8,01	8,87	8,65	8,94	9,06	9,19	9,12	9,01	9,27
Olanda	12,52	12,44	12,75	12,79	12,79	12,54	12,29	12,07	12,02
Austria	14,30	14,53	14,61	14,75	14,53	14,26	14,05	13,77	13,89
Polonia	12,60	13,60	13,74	13,84	13,27	12,68	12,55	11,59	11,61
Portugalia	10,09	10,47	10,94	11,42	11,95	12,34	12,63	12,65	13,20
Romania	6,11	6,19	6,65	5,89	6,05	6,07	5,90	6,32	7,46
Slovenia	11,06	11,18	11,30	10,78	10,53	10,32	10,26	9,74	9,62
Slovacia	7,47	7,39	7,41	7,33	7,41	7,49	7,35	7,25	7,12
Finlanda	10,46	10,51	10,79	11,08	11,01	11,05	10,98	10,64	10,74
Suedia	11,26	11,27	11,51	12,19	12,16	12,25	11,80	11,58	11,77
Marea Britanie	11,93	11,51	10,79	10,64	10,57	10,77	10,73	8,49	8,70
Islanda	6,23	6,12	6,61	7,29	7,11	6,97	6,78	6,95	7,21
Norvegia	7,56	7,72	8,32	8,63	8,36	7,97	7,62	7,79	7,61
Elvetia	12,09	12,55	12,73	13,15	13,02	13,15	12,65	12,44	12,17

Sursa: Eurostat

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPONDURU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Se observă din tabelul anterior că țara noastră, chiar dacă a înregistrat o creștere a cheltuielilor cu pensiile în termeni reali de 60,31% între anii 2000 și 2008, ponderea cheltuielilor cu pensiile în PIB era în 2008 în continuare cu 4,27% mai mică decât media Uniunii Europene – 7,46% din PIB în România, față de 11,73% în UE.

Totuși, chiar dacă ponderea în PIB a cheltuielilor cu pensiile rămâne mică în țara noastră, pe fondul unui număr scăzut de salariați, importanța pensiilor pentru gospodăriile populației este deosebit de mare. Conform anchetei în gospodării (AMIGO) realizată de Institutul Național de Statistică, 51,39% dintre gospodării înregistrează venituri din pensii.

Conform metodologiei anchetei, tipurile de pensii au fost împărțite în șase categorii:

1. pensii de asigurări sociale pentru vechime în muncă și limită de vârstă;
2. pensii de asigurări sociale pentru pierderea capacității de muncă;
3. pensii de asigurări sociale de urmaș;
4. ajutor social de tip pensie;
5. pensii de asigurări sociale pentru agricultori;
6. pensii pentru invalizi, orfani și văduve de război, inclusiv de urmaș.

Categoria care cuprinde cei mai mulți beneficiari și cea mai importantă sumă din buget este reprezentată de pensiile de asigurări sociale pentru vechime în muncă și limită de vârstă. De acest tip de pensie beneficiază 33,51% din gospodăriile din România. Tabelul următor prezintă împărțirea pe decile a veniturilor din pensii pentru aceste 33,51% din gospodării.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI ÎMPROBĂRIIFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

*Tabel 1.4. Împărțirea pe decile a veniturilor din pensii asigurări sociale pentru vechime în muncă și limită de vârstă, 2009***Statistics**

R14		
N	Valid	2,4782E6
	Missing	,0000
Mean		1028,7377
Percentiles	10	480,0000
	20	590,0000
	30	675,0000
	40	750,0000
	50	839,0000
	60	950,0000
	70	1178,0000
	80	1450,0000
	90	1800,0000

Importanța socială a pensiei în România este reflectată și de următoarea concluzie care se desprinde din aceeași anchetă în gospodării (INS): 17,79% din gospodării au venituri din pensii de asigurări sociale pentru vechime în muncă și limită de vârstă mai mari de 70% din venituri. Aceasta înseamnă că aproape 20% din populația României este dependentă într-un grad foarte înalt de veniturile obținute din pensii.

Din cauza unui procent scăzut al ocupării și al numărului redus de salariați, veniturile din pensii au un impact deosebit de mare asupra consumului. Tot din ancheta în gospodării se observă că 23,36% din veniturile totale ale gospodăriilor sunt venituri din pensii. Cum veniturile din pensii intră preponderent în consum, putem aprecia fără să greșim că peste un sfert din consumul gospodăriilor României este din pensii. În aceste condiții, o scădere a pensiilor ar avea nu doar consecințe sociale, ci și economice, care s-ar reflecta în pierderi de locuri de muncă și scăderea PIB.

Acestea sunt, în linii mari, premisele acestui studiu. Luând în considerare problemele cronice ale sistemului de pensii din majoritatea țărilor Uniunii Europene, vom încerca să identificăm condițiile specifice din țara noastră care au condus la deficite record ale bugetului de asigurări sociale de stat. De asemenea, în partea a doua a studiului vom realiza o analiză asupra proiectului de lege privind organizarea și funcționarea sistemului de plată a pensiilor private, proiect de lege care ar complica și mai mult situația dificilă din sistem.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPONDURU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

II. De ce nu sunt bani de pensii?

Anul 2007 a fost ultimul an în care bugetul asigurărilor sociale de stat era în echilibru. Aceasta însemna că intrările din contribuțiile asiguraților și ale angajatorilor erau egale cu cheltuielile din sistem.

Din 2008 începând, deficitele au început să fie din ce în ce mai mari, ajungându-se ca anul acesta să se prefigureze un deficit record de 14,9 miliarde de lei, adică aproximativ 2,75% din PIB-ul prognozat pe anul 2011 (conform datelor Comisiei Naționale de Prognoză). Studiul de față își propune să identifice cauzele acestui deficit, urmărind evoluția sa din 2008 până în prezent.

Trebuie precizat încă de la început că perioada 2007-2011 nu conține evenimente demografice majore (cum ar fi, de exemplu, intrarea în pensie a contingentelor foarte mari de populație rezultate în urma decretului de interzicere a avorturilor din 1967). Fiind vorba despre o perioadă atât de scurtă, de doar patru ani, nu este de luată în calcul nici o modificare a structurii populației pe vârste. De altfel, îmbătrânirea populației, asociată cu creșterea speranței de viață la pensionare, nu este încă un motiv de îngrijorare pentru bugetul de pensii al României, în condițiile în care avem în continuare una dintre cele mai scăzute speranțe de viață din Uniunea Europeană (potrivit datelor Ministerului Muncii, în 2010 speranța de viață la pensionare era de 14,7 ani la bărbați și de 22 de ani la femei, în condițiile în care în Anglia, de exemplu, un bărbat ajuns la vârsta de 63,9 ani va mai trăi în medie 18,7 ani, iar o femeie ajunsă la vârsta de 58,9 ani va mai trăi în medie 26,3 ani).

Cauzele deficitului actual al bugetului asigurărilor sociale de stat nu trebuie căutate, așadar, pe tărâmul demografiei, ci în evoluțiile economice și în zona deciziilor politice care au marcat România ultimilor ani.

O privire superficială ar aborda tema deficitului din sistemul de pensii românesc concentrându-se pe efectele produse de criza economică.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPONDURU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Aparent, vorbim despre aceste deficite începând cu anul 2008, deci o dată cu declanșarea crizei.

Nu vom începe însă prin a evalua impactul recesiunii asupra sistemului de pensii pentru că demersul ne poate induce în eroare. Prea des criza economică a fost privită ca o chestiune implacabilă, ceva care ne-a lovit din afară, uitând să ne cuantificăm propriile erori.

Vom începe prin a trece în revistă deciziile politico-economice pe care diferitele guverne le-au luat și care și-au lăsat amprenta asupra bugetului de pensii.

* **Introducerea pilonului doi de pensii**

Pilonul doi de pensii a fost definit și introdus în sistemul de pensii din România prin Legea nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat. În linii mari, impactul asupra bugetului de pensii presupune transferul unui procent din cotizația angajaților tineri (până în 35 de ani obligatoriu, între 35 și 45 de ani facultativ) către fonduri de pensii administrate privat.

Acest procent a fost de 2% din cota de contribuții la sistemul de pensii la momentul începerii acțiunii de colectare, urmând ca în termen de opt ani să se ridice gradual până la 6%. Acțiunea de colectare a început în ianuarie 2008.

În anul 2008, așadar, 2% din contribuția a 4,53 milioane de persoane a mers către fondurile de pensii administrate privat. În 2009 au fost 4,91 milioane de persoane, iar în 2010, 5,19 milioane.

În 2011 avem 5,34 de milioane de cotizanți. Dincolo de orice considerații pe marginea utilității, eficacității, eficienței etc a pilonului doi de pensii, impactul său asupra bugetului asigurărilor sociale de stat se vede: sunt mai puțini bani în pilonul unu, adică sunt mai puțini bani care, potrivit principiului solidarității pe care se bazează pilonul unu, să asigure plata pensiilor actuale.

Evoluția transferurilor către pilonul doi de pensii este redată în Tabelul 2.1.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI ÎMPROBURIFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Tabelul 2.1. Evoluția transferurilor către Pilonul II de pensii

Anul	2008	2009	2010	2011
Suma transferată către pilonul doi (lei)	821.977.642	1.324.924.385	1.564.017.375	2.254.029.000

Sursa: Execuțiile bugetului asigurărilor sociale de stat

Deficitele bugetului asigurărilor sociale de stat sunt reflectate în subvențiile care au fost primite de la bugetul de stat. Evoluția acestor subvenții a fost următoarea:

Tabelul 2.2. Evoluția subvențiilor pentru bugetul asigurărilor sociale de stat

Anul	2008	2009	2010	2011
Subvenție (lei)	1.379.569.000	6.397.515.000	10.954.712.612	14.950.637.000

Sursa: Execuțiile bugetului asigurărilor sociale de stat

Au fost necesare aceste subvenții pentru a echilibra bugetul de asigurări sociale – adică pentru a putea face plățile către beneficiarii de asigurări sociale, pentru cheltuielile administrative și pentru transferurile la pilonul doi. Aceste transferuri la pilonul doi reprezintă așadar o pierdere pentru buget, a cărei pondere în deficitul bugetului de asigurări a evoluat astfel:

Tabelul 2.3. Ponderea transferurilor către Pilonul II în deficitul bugetului de asigurări sociale de stat

Anul	2008	2009	2010	2011
Transferuri (% din subvenții)	59,58%	20,71%	14,27%	15,07%

Sursa: Execuțiile bugetului asigurărilor sociale de stat

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI ÎMPREună

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Se observă, așadar, că în anul 2008, la intrarea în colectare a contribuțiilor către pilonul doi de pensii, transferurile către pilonul doi au reprezentat un procent foarte mare din deficitul bugetului asigurărilor sociale de stat (59,58%), de fapt principala cauză a deficitului.

Pe măsură ce deficitele s-au adâncit în următorii ani din cauze pe care le vom analiza în continuare, ponderea acestor transferuri a scăzut, rămânând însă apreciabilă – 15,07% în 2011. Mai mult, cum în anii următori va crește contribuția către pilonul II până la 6% din salariul brut, ponderea transferurilor către pilonul II se va consolida și chiar va crește ca procent în totalul deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat.

Unul dintre răspunsurile la întrebarea “care sunt cauzele deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat” este așadar următorul: transferurile către pilonul doi de pensii. Prin subvențiile care sunt necesare pentru acoperirea acestor bani se mută, practic, presiunea pe bugetul de stat, bugetul de stat fiind cel care susține de fapt existența pilonului doi, acoperind gaura făcută în pilonul unu.

*** Introducerea pensiei minime sociale garantate**

În anul 2009, an în care, după cum se vede, deficitul bugetului asigurărilor sociale de stat a crescut substanțial față de 2008, a fost instituită prin ordonanță de urgență, începând cu luna aprilie, pensia socială minimă garantată. Potrivit acestei ordonanțe, beneficiază de ea pensionarii sistemului public de pensii cu domiciliul în România, dacă nivelul quantumului pensiei lor se situează sub nivelul pensiei sociale minime garantate. S-a definit, așadar, pensia socială minimă garantată ca diferența între quantumul stabilit (în prezent 350 lei) și quantumul care ar fi revenit în mod normal, în baza legilor anterioare, respectivilor pensionari.

Potrivit acestei ordonanțe, în prezent (iunie 2011) sunt 409.364 de pensionari din sistemul public care beneficiază de pensia minimă garantată și 208.735 pensionari agricultori.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Valoarea medie suportată de la bugetul de stat este de 91 ron / persoană/lună pentru cei dintâi și de 85 ron/persoană/lună pentru foștii agricultori (potrivit datelor furnizate de Casa Națională de Pensii Publice). Extrapolând datele din prima jumătate a anului la nivelul întregului an, vom obține o valoare probabilă de 659.935.188 ron, de altfel o sumă care nu s-a modificat substanțial față de anul trecut, și care reprezintă efortul bugetar pentru susținerea pensiei minime garantate.

Ponderea pensiei minime garantate în deficitul bugetului asigurărilor sociale de stat a fost, așadar, de aproximativ 6% în 2010 și va fi de aproximativ 4,4% în 2011 (aceasta pentru că anul acesta deficitul va fi mai mare!).

Dincolo de orice considerente morale sau politice, se constată că introducerea pensiei minime garantate a avut un impact notabil asupra bugetului de pensii.

* **Intrarea în sistemul public de pensii a beneficiarilor proveniți din sistemul de apărare, ordine publică și siguranță națională**

Un al treilea eveniment pe care îl trecem în revistă, de dată mai recentă, este reprezentat de intrarea în vigoare, în cursul anului 2011, a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.1/2011 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor acordate beneficiarilor proveniți din sistemul de apărare, ordine publică și siguranță națională. Aceasta a condus la emiterea unei alte ordonanțe de guvern, de data aceasta pentru rectificarea bugetului asigurărilor sociale de stat.

A fost nevoie de a doua ordonanță în special datorită influențelor celei dintâi asupra bugetelor operatorilor principali de credite din bugetul asigurărilor sociale de stat.

Concret, prin intrarea în sistemul public de pensii a beneficiarilor proveniți din sistemul de apărare, ordine publică și siguranță națională, s-a înregistrat un deficit de aproximativ 809.500.000 ron, adică diferența dintre cât contribuie din acest an militarii, polițiștii etc, și cât trebuie plătit pentru pensiile foștilor militari și polițiști.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

O lege unică a pensiilor nu este, în principiu, un lucru rău. Eliminarea diferitelor privilegii a reprezentat o constantă a discursului public după 1989, privilegii reprezentate de diferitele legi speciale. Introducerea în sistemul public a peste 350.000 de pensionari care nu au cotizat deloc sau nu au cotizat niciodată în sistemul public (cum s-a întâmplat cu militarii și polițiștii) a condus însă la o presiune suplimentară pe bugetul asigurărilor sociale de stat – de fapt este vorba de un transfer al presiunii acestor pensii de la diferitele ministere care gestionau casele speciale de pensii la bugetul asigurărilor sociale de stat.

Cuantumul acestei “presiuni” – 809.500.000 ron reprezintă 5.4% din deficitul prognozat al pensiilor, un procent de asemenea notabil.

*** Reducerea salariilor în sectorul bugetar**

Continuând comparația cu anul 2007, an în care bugetul asigurărilor sociale de stat era în echilibru, se impune acordarea unei atenții speciale reducerii, în 2010, a salariilor bugetarilor cu 25%. Evident că reducându-se salariile cu 25% au scăzut cu același procent și contribuțiile aferente către sistemul de asigurări sociale. Se întâmpla aceasta prin intrarea în vigoare a Legii 118/2010 privind unele măsuri necesare în vederea restabilirii echilibrului bugetar, publicată în Monitorul Oficial nr. 441 din 30 iunie 2010. Potrivit datelor furnizate de Consiliul Fiscal în raportul anual pe 2010, în decembrie 2010 erau 1.266.550 angajați în sectorul bugetar. Înainte de tăierea salariilor bugetarilor cu 25%, salariul mediu în sectorul bugetar era de 2108 ron și a scăzut în urma intrării în vigoare a Legii 118/2010 la 1701 ron.

Contribuția la bugetul asigurărilor sociale de stat este de 31,3% din salariul brut, reprezentând 10,5% angajatul și 20,8% angajatorul. Calculând așadar că, prin reducerea cu 25% a salariilor bugetarilor, a scăzut salariul mediu brut pentru 1.266.550 de persoane cu 407 ron, rezultă o scădere a contribuțiilor la sistemul de asigurări sociale în ultimele șase luni ale anului 2010 cu aproximativ 161.347.071 ron pe lună, adică 968.082.426 ron la nivelul anului trecut.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI ÎMPREună

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Cifra aceasta reprezintă nu mai puțin de 8,84% din totalul deficitului pe anul 2010, ceea ce conduce la concluzia că tăierea salariilor bugetarilor a avut un impact major asupra sistemului de pensii.

Anul 2011 păstrează consecințele tăierii salariilor în sectorul bugetar. Chiar dacă la sfârșitul anului 2010 se lua decizia unei creșteri cu 15% a retribuțiilor din sectorul public, prin Legea salarizării pe anul 2011 a bugetarilor și Legea-cadru privind salarizarea unitară, această hotărâre nu întoarce decât în mică măsură situația din sistemul asigurărilor sociale de stat.

Astfel, presupunând că salariul mediu brut în sistemul bugetar, care era la finele anului 2010 de 1701 ron crește cu 15%, se va ajunge la un salariu mediu brut probabil pe parcursul anului 2011 de aproximativ 1956 ron, încă mai mic cu circa 152 de ron decât salariul mediu brut din sectorul bugetar de dinainte de tăierea salariilor. Comparând cu nivelul contribuțiilor la asigurările sociale de stat de la începutul anului 2010, încă avem așadar o contribuție medie lunară totală a salariaților din sectorul bugetar mai mică cu aproximativ 60.257.382 ron, adică aproximativ 723.088.594 ron la nivelul întregului an 2011. Rezultă de aici că tăierea salariilor bugetarilor în 2010 poartă consecințe asupra deficitului sistemului asigurărilor sociale de stat din 2011 de aproximativ 4,8% din deficit.

Am trecut în revistă până acum un număr de decizii ale diferitelor guverne care își dovedesc impactul asupra bugetului asigurărilor sociale de stat. Unele dintre aceste decizii nu au avut nici o legătură cu criza economică – este vorba despre introducerea pilonului doi de pensii, plata pensiilor minime garantate sau transferul către Casa Națională de Pensii a beneficiarilor din armată și poliție. Chiar dacă aparent tăierea cu 25% a salariilor bugetarilor pare a fi motivată exclusiv de recesiune, și aici discuția este mult mai complexă – deseori s-a argumentat - și noi am făcut-o în studii anterioare ale Biroului pentru observarea pieței muncii și a calității locurilor de muncă – în sensul că reducerea salariilor din sectorul de stat nu conduce

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI ÎMPROBURI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

la economiile bugetare prognozate, ba dimpotrivă. Prin deficitul pe care măsura l-a creat și încă îl crează în bugetul de pensii, cel puțin unul dintre argumentele noastre se dovedește adevărat: că într-o perioadă de criză, astfel de măsuri prociclice nu fac decât accentueze dificultățile prin care trece o economie.

Impactul crizei economice asupra bugetului de pensii poate fi identificat abia în momentul în care discutăm despre scăderea numărului de locuri de muncă din România, dar și aici suntem obligați să nuanțăm.

Așa cum se va vedea în continuare, pierderea de locuri de muncă în ultimii ani a fost extrem de mare –aproape 600.000 de locuri de muncă în anul 2010 față de anul 2008.

S-au pierdut locuri de muncă în sectorul bugetar, dar mai ales în sectorul privat. Nu face obiectul studiului de față, însă înainte de a privi aceasta ca pe o situația la care nu puteam reacționa, ar trebui să trecem în revistă politicile de ocupare pe care le-a aplicat guvernul în perioada crizei.

Observăm că prioritatea nu a fost păstrarea locurilor de muncă, ci reducerea cheltuielilor bugetare – aceeași atitudine pro-ciclică de natură să accentueze dezechilibrele care astăzi își arată rezultatele într-un deficit monstruos al bugetului de pensii. Dacă nu am făcut eforturi să păstrăm locurile de muncă, descoperim acum că nu mai avem contribuții la bugetul de stat – de altfel, aceasta este principala cauză a actualului deficit din sistemul de pensii. Iată evoluția contribuțiilor la asigurările sociale de stat din 2007 până în prezent:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMFOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Tabelul 2.4. Evoluția contribuțiilor angajatorilor și asiguraților la bugetul asigurărilor sociale de stat, 2007 - 2011

Anul	2007	2008	2009	2010	2011
Contribuții angajatori (lei)	16.626.492.380	21.125.854.350	22.561.166.859	21.995.783.613	23.559.774.000
Contribuții asigurați (lei)	7.770.778.534	10.139.895.325	11.112.075.915	10.657.592.873	9.917.563.000

Sursa: Execuțiile bugetului asigurărilor sociale de stat

Mult mai clar însă pentru ceea ce ne propunem să demonstrăm este să privim evoluțiile contribuțiilor actualizate cu inflația. Ne raportăm așadar ca an de referință la anul 2011, și vor identifica cuantumul cotizațiilor în anii trecuți, la valoarea actuală a banilor. Vom avea următoarele cifre:

Tabelul 2.5. Cuantumul cotizațiilor angajatorilor și asiguraților actualizat cu inflația, an de referință 2011

Anul	2007	2008	2009	2010	2011
Contribuții angajatori (lei)	21.298.536.739	25.393.276.929	25.512.167.484	23.746.647.989	23.559.774.000
Contribuții asigurați (lei)	9.954.367.302	12.188.154.181	12.565.535.445	11.505.937.266	9.917.563.000

Sursa: Execuțiile bugetului asigurărilor sociale de stat, calculele autorilor

Se observă așadar că, actualizând cu inflația, din 2007 până în 2011 contribuțiile angajatorilor nu au crescut în termeni reali decât cu 9,6%, în timp ce contribuțiile asiguraților înregistrează chiar o ușoară scădere de 0,4%.

Aceasta pe fondul evoluțiilor efectivului total al salariaților, evoluție care arată în felul următor:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPONDURUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Tabelul 2.6. Evoluția efectivului total al salariaților, 2007-2011 (fără cadre militare)

Anul	2007	2008	2009	2010	2011*
Efectivul total al salariaților	4.717.200	4.738.600	4.367.700	4.101.600	4.155.000

*Estimat

Sursa: Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale

Tabelul 2.7. Evoluția salariului mediu brut pe economie în perioada 2007-2011

Anul	2007	2008	2009	2010	2011
Salariul mediu brut (Lei)	1.396	1.761	1.845	1.937	2.008

Sursa: Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale

Față de 2007, în 2011 s-au pierdut, așadar, 562.200 de locuri de muncă. Considerând că distribuția acestor locuri de muncă a fost uniformă în decilele salariale (ca presupuziție de modelare), vom considera că s-au pierdut în 2011 față de 2007 contribuțiile aferente la bugetul asigurărilor sociale de stat pentru 562.200 de salarii medii brute pe economie. Impactul asupra bugetului asigurărilor sociale de stat este de aproximativ 4.240.139.385 ron la nivelul anului 2011. Din totalul deficitului bugetar din acest an, această sumă reprezintă 28,4%.

Tabelul următor prezintă evoluția principalilor indicatori ai bugetului asigurărilor sociale de stat din 2007 până în prezent:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Tabelul 2.8. Evoluția principalilor indicatori ai bugetului asigurărilor sociale de stat, 2007-2011, în lei

Anul	2007	2008	2009	2010	2011
Venituri totale	24.631.965.895	32.832.587.098	40.638.879.421	42.873.013.926	48.493.754.000
Contribuții angajatori	16.626.492.380	21.125.854.350	22.561.166.859	21.995.783.613	23.559.774.000
Contribuții asigurați	7.770.778.534	10.139.895.325	11.112.075.915	10.657.592.873	9.917.563.000
Subvenții	11.700.000	1.379.569.000	6.397.515.000	10.954.712.612	14.950.637.000
Cheltuieli totale	23.073.122.552	33.704.563.746	40.390.756.937	42.640.466.179	48.323.510.000
Cheltuieli de personal	119.550.567	165.266.140	129.515.842	105.437.336	90.407.000
Cheltuieli cu bunuri și servicii	274.428.882	348.178.948	395.791.795	400.707.341	507.015.000
Pensii și ajutoare pentru bătrânețe	22.070.626.769	32.484.222.213	39.135.885.450	41.422.859.046	46.859.309.000
Asigurări și asistență socială pentru accidente de muncă și boli profesionale	20.016.119	27.189.559	30.153.580	28.430.322	90.983.000
Transfer Pilonul II	-	821.977.642	1.324.924.385	1.564.017.375	2.254.029.000

Sursa: Execuțiile bugetului asigurărilor sociale de stat

Din datele prezentate reiese clar că nu se pune problema ca bugetul de cheltuieli din sistem să fi fost în vreun fel dezechilibrat de cheltuielile administrative ale sistemului – se observă cum cheltuielile cu personalul scad nu doar în termeni reali (actualizați cu inflația), ci și în valori nominale, de la 119.550.567 ron în 2007 la 90.407.000 ron în 2011.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPONDURU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

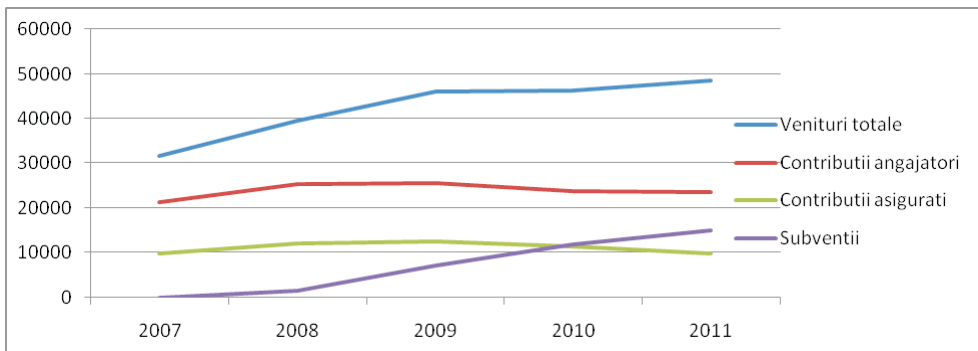
FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Într-adevăr, au crescut cheltuielile cu bunurile și serviciile de la 274.428.882 ron în 2007 la 507.015.000 ron în 2011, însă suma nu este mare raportată la nivelul sistemului public de pensii.

Creșterea cheltuielilor este dată în special de evoluția pensiei și ajutoarelor pentru bătrânețe, care a înregistrat un salt de 32% în valoare nominală între 2007 și 2008, și încă un salt de 17% între 2008 și 2009, păstrând trendul ascendent, chiar dacă atenuat, și în următorii doi ani. De asemenea, s-a înregistrat o creștere considerabilă și în ceea ce privește asigurările și asistența socială pentru accidente de muncă și boli profesionale, de la 20.016.119 ron în 2007 la 90.983.000 ron în 2011. Cum însă sumele alocate pentru accidentele de muncă și boli profesionale sunt mici raportate la bugetul total al sistemului de asigurări sociale de stat, această evoluție nu poate fi considerată o cauză principală a deficitului bugetar.

Graficul următor prezintă evoluția indicatorilor de venit în sistemul asigurărilor sociale de stat:

Graficul 2.1. Evoluția indicatorilor de venit în sistemul asigurărilor sociale de stat, 2007-2011

Sursa: Execuțiile bugetului asigurărilor sociale de stat, prelucrările autorilor

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Prezentarea de până acum ne îndreptățește să trasăm principalele cauze ale deficitului bugetar din sistemul asigurărilor sociale de stat, a căror pondere am calculat-o pentru anul 2011. Astfel, pierderea a 562.200 de mii de locuri de muncă față de anul 2007 reprezintă 28,4% din deficit. Transferurile către pilonul doi de pensii mai adaugă și ele o sumă care iese din sistem echivalentă cu 15,07% din deficit. Urmează introducerea beneficiarilor din sistemul de apărare și poliție în sistemul public, care crează o presiune echivalentă cu 5,4% din deficitul pe 2011. O altă sursă din care s-au pierdut bani la bugetul de pensii este tăierea salariilor bugetarilor în 2010, care încă mai poartă în 2011 o influență echivalentă cu 4,8% din deficitul asigurărilor sociale de stat. Pe ultimul loc, dar cu o contribuție notabilă în lista cauzelor pentru care sunt bani mai puțini în bugetul de pensii se află introducerea pensiei minime garantate, care contribuie cu aproximativ 4,4% la deficitul prognozat pe acest an. Tabelul următor sintetizează valorile nominale și procentul din deficit pentru fiecare dintre aceste coordonate:

Tabelul 2.9. Cauzele deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat, influențe pe 2011 în valoare nominală și procente

Cauza	Cuquantum al pierderii înregistrate la bugetul asigurărilor de stat (anul 2011, lei)	Procent din deficitul pe anul 2011
Pierderea a 562.200 de mii de locuri de muncă față de anul 2007	4.240.139.385	28,4%
Transferurile către pilonul doi de pensii	2.254.029.000	15,07%
Introducerea beneficiarilor din sistemul de apărare și poliție în sistemul public de pensii	809.500.000	5,4%
Tăierea salariilor bugetarilor cu 25% în 2010	723.088.594	4,8%
Introducerea pensiei minime garantate	659.935.188	4,4%

Sursa: Prelucrările autorilor

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Adunând procentele cu care aceste cauze contribuie la deficitul bugetului asigurărilor sociale de stat, reiese că 58,07 % din deficit este reprezentat de anumite decizii politico-economice care s-au luat între 2007-2011 (introducerea pilonului doi de pensii, introducerea beneficiarilor din sistemul de apărare și de poliție în sistemul public, tăierea salariilor bugetarilor și pensia minimă garantată), dar și de neputința guvernelor de a lua măsuri pentru păstrarea locurilor de muncă (pierderea locurilor de muncă).

Deficitul cronic în sistemul de pensii este așadar de numai 41,93% din totalul deficitului, și este reprezentat de creșterea pensiilor din 2007 până acum.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI ÎMPROBĂRII

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

III. Considerații privind echilibrarea bugetului de pensii

În ultimii ani, ca urmare a înrăutățirii situației demografice și a efectelor crizei economice, sistemul public de pensii a intrat într-o fază care devine din ce în ce mai complicată. În ultima perioadă, statul a trebuit să aloce subvenții din ce în ce mai mari pentru a compensa insuficiența fondurilor de asigurări sociale, în special a bugetului de asigurări sociale de stat (BASS). Situația nefavorabilă în privința asigurării resurselor pentru sistemul public principal de pensii (așa-numitul Pilon I) a fost influențată într-o măsură semnificativă și de transferurile către Pilonul II de pensii.

Studiul își propune în principal estimarea impactului în cazul a două variante de echilibrare a bugetului, utilizate în mod frecvent în literatura de specialitate și în practica curentă de elaborare a politicilor în domeniul pensiilor, care în esență vizează creșterea sumelor colectate la bugetul de pensii.

Aceste două variante, folosite separat sau în combinație, se pot exprima simplificat prin: 1) sporirea numărului salariaților (al contribuitorilor la sistemul de pensii) și 2) creșterea salariului mediu. Ambele au ca rezultat sporirea veniturilor fondului de pensii. Pentru a estima care ar trebui să fie teoretic creșterile necesare pentru echilibrare vom folosi un model simplu pentru simulări, pe care-l prezentăm pe scurt în continuare.

Simplificând expunerea, bugetul fondului de pensii este compus din cele două componente, venituri (V) și cheltuieli (C), având următoarele ecuații de definiție:

$$V = S s (\alpha + \beta) \quad (1)$$

$$C = P p \quad (2)$$

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPONDURU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

unde S este numărul salariaților; s – salariul mediu brut; α și β – ponderea contribuției angajatului în total salariu și respectiv a contribuției angajatorului (suma lor o vom nota $\gamma = \alpha + \beta$); P – numărul pensionarilor; p – pensia medie.

După câteva transformări se ajunge la condiția de echilibru al bugetului pensiilor, care poate fi exprimată prin următoarea egalitate:

$$(P/S) (p/s) = \alpha + \beta \quad (3)$$

Alți trei indicatori derivați sunt utili pentru studierea factorilor care influențează echilibrul. Notând raportul dintre numărul pensionarilor și cel al salariaților cu $PS = P/S$ și raportul dintre pensia medie și salariul mediu cu $ps = p/s$, aceștia se pot exprima astfel:

$$PS_E = (\alpha + \beta) / ps \quad (4)$$

$$ps_E = (\alpha + \beta) / PS \quad (5)$$

$$R = PS ps / (\alpha + \beta) \quad (6)$$

Comparând dinamica valorilor reale ale indicatorilor PS și ps cu cele de echilibru, notate prin atașarea literei E la simbolul indicatorului respectiv, și a raportului R cu cel de de echilibru ($R_E = 1$) se poate determina amploarea abaterilor de la echilibru în perioade diferite (graficele au fost construite pe baza datelor publicate pentru perioada cuprinsă între anii 2000=0 și 2011=11 pe axa orizontală; pentru întregul an 2011 am efectuat și câteva estimări proprii, îndeosebi pentru numărul de salariați). În acest sens, prezentăm în figurile 1 și 2 rezultatele simulării pentru cazul real, în care fondurile colectate de la angajați, dar transferate spre Pilonul II, au fost excluse, și respectiv pentru cel ipotetic, în care Pilonul II nu ar fi existat. De asemenea, în anexele 1 și 2 prezentăm sub forma unor imagini tridimensionale (3D) și a unor “hărți geodezice” (contour plot) corelațiile dintre principalele variabile implicate în echilibrarea sistemului de pensii, conform simulării pe baza datelor reale din perioada 2000-2011, în cele două variante, cu Pilonul II exclus și respectiv cu Pilonul II inclus în bugetul pensiilor.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Figura 3.1.

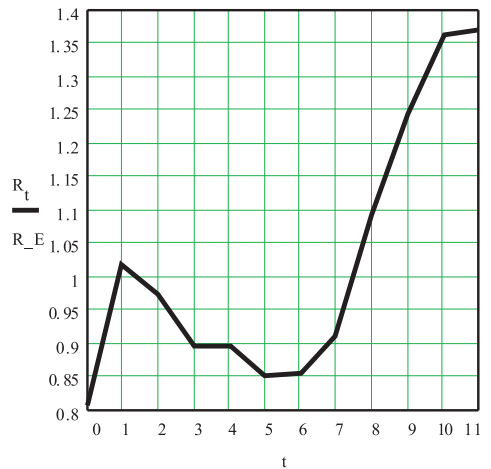
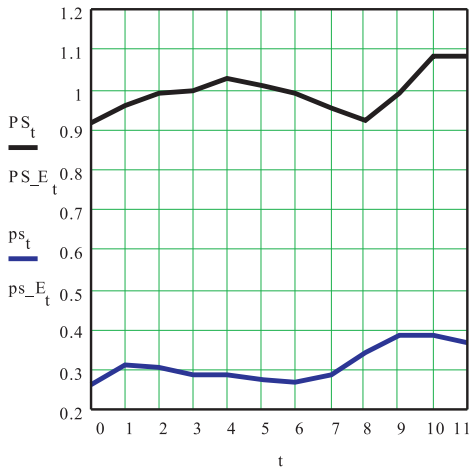
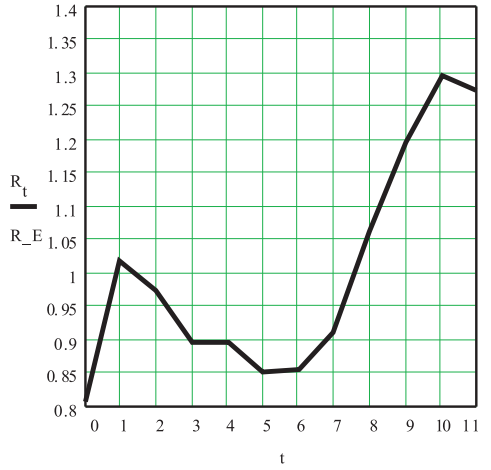
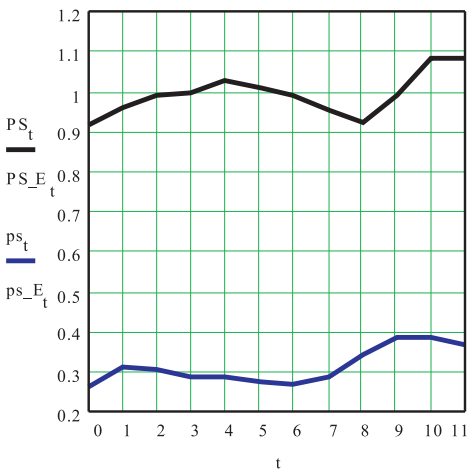

Figura 3.2

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMFOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Cu ajutorul modelului propus pentru analiza impactului variabilelor implicate în dinamica bugetului de pensii se poate construi un set semnificativ de variante pentru echilibrarea acestuia.

De exemplu, pentru anul 2011, echilibrarea bugetară ar presupune, în cazul real al excluderii Pilonului II din bugetul de pensii, fie sporirea numărului mediu al salariaților de la 4,440 milioane (cifră estimată de noi pentru întregul an 2011) la 6,077 milioane fie creșterea salariului brut mediu de la 2026 lei pe lună la 2773 lei pe lună.

Datele pentru cele două variante sunt prezentate sintetic în tabelul următor. Ca exercițiu teoretic, în acest tabel prezentăm cele două variante, și în cazul în care nu ar exista nici un transfer la Pilonul II.

Tabel 3.1. Cazul real (Pilon II exclus din buget)

VARIANTA_I

$$PS_{E_{11}} := \frac{\alpha_{11} + \beta_{11}}{ps_{11}} \quad PS_{E_{11}} = 0.792 \quad PS_{11} = 1.084 \quad S_{E_{11}} := \frac{ps_{11} \cdot P_{11}}{\alpha_{11} + \beta_{11}} \quad S_{E_{11}} = 6077.325 \quad S_{11} = 4440.000$$

VARIANTA_II

$$ps_{E_{11}} := \frac{\alpha_{11} + \beta_{11}}{PS_{11}} \quad ps_{E_{11}} = 0.266 \quad ps_{11} = 0.365 \quad s_{E_{11}} := \frac{PS_{11} \cdot p_{11}}{\alpha_{11} + \beta_{11}} \quad s_{E_{11}} = 2773.122 \quad s_{11} = 2026.000$$

Tabel 3.2. Cazul ipotetic (Pilon II inexistent)

VARIANTA_I

$$PS_{E_{11}} := \frac{\alpha_{11} + \beta_{11}}{ps_{11}} \quad PS_{E_{11}} = 0.85 \quad PS_{11} = 1.084 \quad S_{E_{11}} := \frac{ps_{11} \cdot P_{11}}{\alpha_{11} + \beta_{11}} \quad S_{E_{11}} = 5665.635 \quad S_{11} = 4440.000$$

VARIANTA_II

$$ps_{E_{11}} := \frac{\alpha_{11} + \beta_{11}}{PS_{11}} \quad ps_{E_{11}} = 0.286 \quad ps_{11} = 0.365 \quad s_{E_{11}} := \frac{PS_{11} \cdot p_{11}}{\alpha_{11} + \beta_{11}} \quad s_{E_{11}} = 2585.265 \quad s_{11} = 2026.000$$

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECTIEI SOCIALE
AMPONDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Observăm că în cazul în care nu ar fi necesare transferurile la Pilonul II, atunci, pentru prima variantă, pentru echilibrarea bugetului numărul de salariați ar trebui să crească la 5,665 milioane și nu la 6,077 milioane, cum este cazul real. De asemenea, modificarea salariului mediu lunar este semnificativă – 2585 lei dacă nu ar exista Pilonul II, comparativ cu 2773 lei în situația actuală.

Cele două variante extreme prezentate presupun modificarea fie doar a numărului de salariați fie doar a salariului mediu lunar și păstrarea fixă a celorlalte variabile. Desigur, există teoretic un număr foarte mare de combinații între nivelurile celor două variabile pentru realizarea echilibrării bugetare, dar rămâne în sarcina decidenților politici să aleagă varianta optimă în raport cu resursele disponibile și condițiile existente la un moment dat.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI ÎMPREună

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

IV. Cine și cum va face plățile pensiilor private?

Multe dintre țările din Europa Centrală și de Est (ECE) și-au reformat sistemele de pensii, reducând primul pilon, cel aferent contribuțiilor publice și creând pilonul privat, bazat pe capitalizare.

Sisteme private de pensii, sub forme diferite, au fost introduse în 15 din cele 21 de țări componente ale ECE, însă ultimii ani au adus o serie de schimbări în modul de organizare a acestora, inclusiv naționalizarea, realizată de către Ungaria în cursul anului trecut.

Cea mai mare parte a atenției a fost, însă, concentrată asupra conturării cadrului de reglementare a fazei de acumulare, etapa de realizare efectivă a plăților fiind adresată doar marginal. În țările care au început reforma pensiilor în urmă cu mai bine de un deceniu, această problemă a organizării adecvate a cadrului de realizare a plăților devine însă stringentă.

Modul în care alte țări au tratat această problemă poate fi o sursă importantă pentru România, care, deși nu se află sub aceleași presiuni cauzate de apropierea perioadei de acordare efectivă a plăților, se află în urma calendarului stabilit inițial pentru realizarea legislației în domeniu.

O lege privind modalitățile de plată a pensiilor private trebuia adoptată până la mijlocul anului 2009, potrivit cerințelor din legislația inițială, însă un proiect de lege în acest sens („LEGE privind organizarea și funcționarea sistemului de plată a pensiilor private”) a fost lansat în dezbatere publică abia în decembrie 2010 (de către MMFPS).

În general, în țările care au implementat sistemul de pensii private de tip Pilonul II, sub o formă sau alta, principalele probleme legate de etapa plății se referă, pe de o parte, la entitățile care urmează să efectueze plățile și, pe de altă parte, la modalitatea propriu-zisă de realizare a acestora.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPONDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Problema „furnizorilor de pensii”

În România, proiectul de lege prevede înființarea unor societăți „de furnizare a pensiilor private”, care trebuie să gestioneze un fond de furnizare a pensiilor private. Concret, persoanele ajunse la vârsta pensionării vor trebui să opteze pentru un fond de furnizare a pensiilor private, în care le vor fi transferate sumele acumulate în fondul de pensii private. Furnizorii de pensii vor trebui să asigure nu doar plata pensiilor, ci și managementul sumelor acumulate, realizând, similar fondurilor de pensii, investiții în diverse instrumente.

Acest mod de organizare prezintă o serie de dezavantaje majore. Primul dintre ele se referă la exacerbarea unei probleme deja existente, și anume creșterea numărului de jucători – număr ridicat și în prezent - în lanțul pensiilor private.

Astfel, dacă până acum gestionarea pensiei private era fragmentată între colectare, administrare și depozitare, fiecare dintre aceste activități fiind realizată de entități distincte, alți doi jucători urmează să se adauge acestui lanț – administratorii plăților și depozitarii fondurilor. Acest lucru presupune, în primul rând, costuri sporite, legate de transferul sumelor, de birocrăția pe care îl presupune acest proces, de necesitatea alegerii unui depozitar, etc.

Insertia acestui nou nivel aduce în atenție o problemă des ridicată de la introducerea pensiilor private obligatorii, respectiv responsabilitățile administratorilor de fonduri. În prezent, aceștia se ocupă strict de gestionarea sumelor colectate la Pilonul II, sub restricții privind anumite limite ale investițiilor în diverse instrumente (Anexa 3).

Obligativitatea participării la o schemă de pensii private nu a fost însoțită în cazul României de o garantare a bunei administrări a fondurilor, actualii contribuabili semnând un adevărat „cec în alb” în ceea ce privește viitoarele lor pensii.

Nu a existat un istoric relevant al pensiilor private sau al administratorilor acestora, care să determine o alegere informată; campaniile de marketing au fost cele care au garantat succesul atragerii salariaților către un administrator sau altul și nu

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPONDURU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

performanțele acestora. Nu a existat nici posibilitatea alegerii dintr-o gamă diversificată de fonduri, rezultatul fiind omogenizarea contribuabililor, indiferent de apetitul lor la risc. Iar în contextul actual, al inexistenței unor randamente minime garantate cel puțin egale cu inflația și al unei rate a inflației printre cele mai înalte din Uniunea Europeană (locul 2 în luna iulie, după Estonia), această omogenizare presupune un grad de risc peste cel mediu.

Existența unui randament minim garantat ar avea efecte benefice atât asupra contribuabililor, cât și asupra fondurilor de pensii. Contribuabilii ar beneficia de o „garanție” în ceea ce privește viitoarele lor pensii, ideal atât pentru cei cu aversiune la risc, cât și pentru cei cu un apetit mai ridicat la risc.

Explicația este aceea că, având certitudinea unei pensii corespunzătoare (în termeni actualizați) cu contribuțiile lor, aceștia vor avea stimulente mult mai puternice pentru a investi în pensii facultative, cu grad de risc mai ridicat și, implicit, cu randamente mai mari. Neavând însă garanția nici măcar a pensiei obligatorii, va exista o reticență de a investi sume suplimentare în fonduri fără randamente garantate.

Din punctul de vedere al administratorilor de fonduri, existența unui randament minim garantat egal cu inflația nu presupune decât o ușoară sporire a prudenței privind Pilonul II, concomitent cu participanți și sume suplimentare la Pilonul III.

Oportunitatea introducerii unui randament minim garantat egal cu inflația este susținut și de două argumente de natură cantitativă.

Primul dintre ele se referă la gradul de erodare a sumelor economisite ca urmare a impactului inflației, prezentat în Tabelul 4.1.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI ÎMPROBURIFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Tabelul 4.1. Impactul inflației asupra valorii reale a anuităților

Rata / Nr. ani	10	20	30
0,5%	-5%	-9%	-14%
1%	-9%	- 18%	-26%
3%	-26%	-45%	-59%
5%	-39%	-62%	-77%
10%	-61%	-85%	-94%

Sursa: Vittas D., Rudolph H., Pollner J. (2010), *Designing the Payout Phase of Funded Pension Pillars in Central and Eastern European Countries*

Al. doilea argument combate afirmația adusă tot mai des în sprijinul negaranțării randamentelor la un nivel egal cu inflația și anume că o astfel de măsură ar determina prudență excesivă a administratorilor de fonduri, privând, astfel, participanții de eventualele randamente mai ridicate.

Structura investițiilor la nivelul lunii iunie a acestui an (Grafic 4.1.) arată că administratorii fondurilor de pensii s-au orientat către câștigurile cele mai facile – 66,28% din active sunt investite în titluri de stat (procent foarte apropiat de limita maximă impusă de legislația în domeniu, de 70%).

Astfel, fondurile au ales calea cea mai ușoară – nu se străduiesc să diversifice investițiile pentru obținerea unor randamente ridicate, dar nici nu își asumă vreo responsabilitate în ceea ce privește rezultatul investițiilor lor! Recomandăm o limită mai scăzută pentru investițiile în titlurile de stat pentru a limita posibilitatea statului de a crește datoria publică.

UNIUNEA EUROPEANĂ

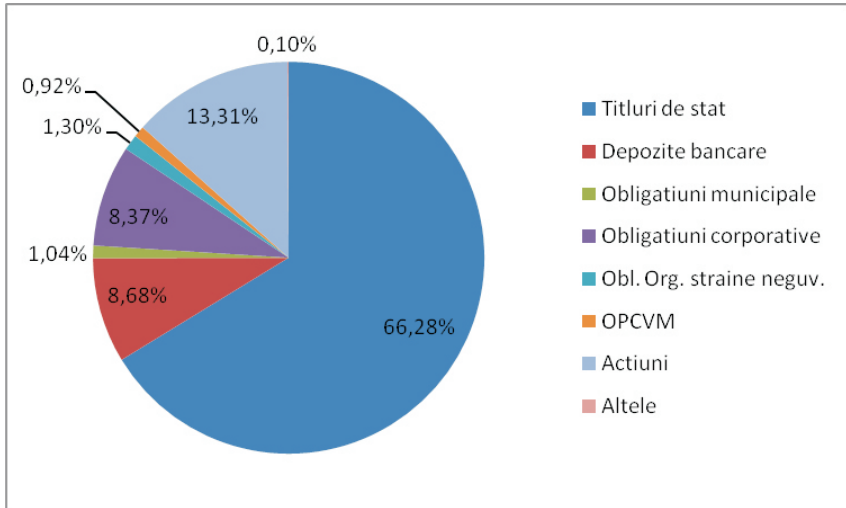
GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPONDURUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Grafic 4.1. Structura investițiilor fondurilor de pensii, iunie 2011

Sursa: Comisia de Supraveghere a sistemului de pensii private, Raport nr 6/2011

Această structură de investiții acoperă însă și un proces pervers – statul se împrumută de la fondurile de pensii bani colectați de către el, pentru a acoperi un deficit creat parțial tocmai de transferul acestor sume (după cum am văzut în capitolul anterior, sumele la transferate la Pilonul II sunt o cauză importantă a deficitului de la bugetul asigurărilor sociale de stat). Altfel spus, statul plătește dobândă pentru propriii săi bani! Mai mult, este creat un hazard moral, în sensul că statul are stimulente de a crește contribuțiile la Pilonul II pentru că astfel suplimentează sumele cu care se poate împrumuta.

Revenind la problema creării unor noi structuri pentru plata pensiilor și rămânând în sfera efectelor perverse, urmarea probabilă a unei astfel de organizări a etapei plăților va fi crearea de către fondurile de pensii a unor societăți care să se ocupe și de plata pensiilor. Acest fapt presupune, din nou, costuri suplimentare, cauzate de birocrăție, dar, mai ales, de nelipsitele campanii de marketing, care vor

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMFOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

trebuie să „ajute” contribuabilii în decizia lor. Aceste costuri vor fi transferate, implicit, beneficiarilor de plăți. În condițiile în care majoritatea dintre ei vor opta, cel mai probabil, pentru societatea corespondentă celei care le-a administrat pensiile, vor exista costuri suplimentare decât dacă administratorii fondurilor de pensii ar fi fost cei care s-ar fi ocupat și de gestionarea plăților.

La nivel de sistem, introducerea acestui nou nivel înseamnă o îngreunare a procesului, prin obligativitatea de a opta, din nou, pentru un furnizor și repartizarea aleatoare pentru cei care nu optează.

Singurele argumente în favoarea unui astfel de sistem sunt acelea că, odată colectate, contribuțiile trebuie să beneficieze de o altfel de gestionare decât în timpul colectării. Pe parcursul colectării pot fi asumate riscuri mai ridicate, deoarece în cazul unor pierderi sau a unor randamente mai scăzute ele pot fi recuperate într-un orizont mai larg de timp. Odată sumele colectate și plățile în desfășurare, gestionarea lor presupune asumarea unor riscuri cât mai scăzute, deoarece orizontul de timp este incert, prin urmare este mai puțin probabilă recuperarea eventualelor pierderi. Astfel, chiar și în cazul în care plățile ar fi gestionate tot de administratorii fondurilor de pensii, sumele ar trebui virate în fonduri cu un grad de risc mai scăzut. Administrarea plăților ar presupune, de asemenea, o serie de costuri (precum cele legate de plata propriu-zisă a sumelor) însă considerabil mai reduse decât în cazul soluției propuse prin proiectul de lege.

Un argument în favoarea administrării plăților de către administratorii fondurilor de pensii este și faptul că cea mai mare parte din activitățile pe care trebuie să le realizeze un furnizor de pensii se suprapune cu activitățile unui administrator de fond de pensii, respectiv managementul lichidităților. Într-adevăr, fondurile de pensii nu au know how în managementul plăților, însă un fond de pensii presupune, prin însăși numele său, că este abilitat să administreze pensiile, ceea ce presupune întregul lanț, de la colectare, administrare și până la plată. În plus, după cum se observă din tabelul de mai jos, modul de gestionare a fondurilor nu diferă major în perioada pre-plată de cea a plății.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPONDURUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Concret, instrumentele în care se investește în perioada de acumulare le cuprind pe cele în care se investește în perioada plății (a se vedea și Anexa 3 și Anexa 4).

Tabelul 4.2. Instrumentele în care pot fi investite activele fondurilor de pensii și a celor de furnizare de pensii

	Fonduri de pensii private		Fonduri de furnizare a pensiilor private	
	Permise	Plafon	Permise	Plafon
Instrumente ale pieței monetare	X	20%	X	20%
Titluri de stat emise de state membre SEE*	X	70%	X	70%
Obligațiuni și alte valori mobiliare emise de autoritățile administrației publice din state membre SEE	X	30%	X	20%
Valori mobiliare tranzacționate pe piețe din SEE	X	50%	-	-
Titluri de stat și alte valori mobiliare, emise de state terțe	X	15%	X	15%
Obligațiuni și alte valori mobiliare, emise de autoritățile administrației publice locale din state terțe	X	10%	-	-
Obligațiuni și alte valori mobiliare ale organismelor străine neguvernamentale	X	5%	X	10%
Titluri de participare, emise de organisme de plasament colectiv în valori mobiliare din România sau din alte țări	X	5%	-	-
Alte forme de investiții prevăzute de normele Comisiei	X	na	X	na

*Spațiul Economic European

Sursa: *Legea nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat; Legea privind organizarea și funcționarea sistemului de plată a pensiilor private*

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMFOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Operarea plăților de către administratorii fondurilor de pensii ar putea reprezenta și un stimulent pentru responsabilizarea acestora, în cazul în care participanții ar putea alege, fără comisioane sau cu unele foarte scăzute, furnizorul de pensie. Beneficiind de un istoric al performanțelor fondurilor de pensii și al relației administratorilor acestora cu clienții, participanții ajunși la pensionare pot face o alegere informată cu privire la furnizorul de pensii. Astfel, își pot „sanționa” administratorii dacă sunt nemulțumiți, prin alegerea unui alt administrator drept furnizor al pensiei.

Chile, țara care a lansat primul sistem de pensii private din lume, pare să fi sesizat avantajele acestui tip de organizare a etapei de plăți, autorizând să ofere produse de pensionare doar instituțiile specializate în asigurări de viață și administrarea fondurilor de pensii (deci entități cu experiență în domeniul gestionării investițiilor).

O altă suprapunere de activități apare și în ceea ce privește depozitarul fondurilor de furnizare de pensii. Potrivit proiectului de lege aflat în dezbatere, profilul depozitarului fondurilor de furnizare este identic cu cel al depozitarului fondurilor de pensii (Art. 76 – 90 din Legea privind organizarea și funcționarea sistemului de plată a pensiilor private sunt identice ca fond și aproape în totalitate și ca formă cu Art. 119 – 133 din *Legea nr. 411/2004*).

În aceste condiții, cel mai probabil, aceiași depozitari ai fondurilor de pensii vor deveni depozitari ai fondurilor de furnizare de pensii. În cazul în care un administrator de fonduri de pensii înființează o societate de furnizare de pensii va păstra același depozitar, ceea ce va presupune un transfer pur scriptural al fondurilor, dar cu o serie de comisioane aferente.

Prin introducerea acestui nou nivel de jucători, al depozitarilor furnizorilor de pensii, care vor realiza același tip de activități precum cele realizate în calitate de depozitari ai fondurilor de pensii, în mare parte pentru aceleași lichidități, vor fi sporite din nou costurile – suportate în final tot de viitorii pensionari.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPONDURU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Modalitățile de plată a pensiilor

Existența unui sistem de pensii bazat pe capitalizare, cum este cel din România, ridică probleme și în ceea ce privește modalitatea efectivă de realizare a plăților - ar trebui sau nu să existe limite privind sumele retrase, ar trebui impusă plata sub formă de anuități, ar trebui restricționat numărul și tipul modalităților de plată posibile, etc.

Proiectul de lege pentru România prevede în prezent că pensia privată poate fi pensie viageră, pensie limitată sau „alte tipuri de pensii reglementate prin normele Comisiei”.

La rândul său, pensia viageră poate fi:

„a) pensia viageră pentru o singură persoană, reprezentând plata lunară a unei sume fixe datorată și efectuată până la decesul membrului;

b) pensia viageră pentru o singură persoană plus perioadă certă de plată, reprezentând plata lunară a unei sume fixe datorată și efectuată până la decesul membrului sau, în cazul decesului acestuia, până la expirarea perioadei prevăzută în contractul de furnizare a unei pensii private;

c) pensia viageră cu componentă de supraviețuitor, reprezentând plata lunară a unei sume fixe datorată și efectuată membrului până la decesul acestuia, iar după decesul acestuia, datorată și efectuată soțului supraviețuitor pe durata vieții și copiilor minori până la majorat.”

Pensia limitată este plata lunară a unei sume fixe datorată și efectuată pe o perioadă cuprinsă între 5 și 10 ani.

Proiectul de lege stipulează că pensiile fixe sunt permise, în timp ce pensiile variabile sunt interzise.

Problemele pe care le ridică această secțiune a proiectului de lege sunt multiple și vom începe cu cele mai simple, care se referă la formă. Astfel, remarcăm ambiguitatea în ceea ce privește formulările: „pensia viageră pentru o singură persoană plus perioadă certă de plată, reprezentând plata lunară a unei sume fixe

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

datorată și efectuată până la decesul membrului sau, în cazul decesului acestuia, până la expirarea perioadei prevăzută în contractul de furnizare a unei pensii private”. Paragraful se referă, probabil, la posibilitatea de a alege plata până la deces, dar pentru minimum o anumită perioadă de timp. În cazul în care decesul are loc înaintea de expirarea perioadei respective, o persoană stipulată în contractul de pensie are dreptul la primirea sumelor lunare pentru restul perioadei.

Între problemele de fond cea mai importantă este aceea legată de faptul că pensia viageră, indiferent de forma sa, apare în proiectul de lege ca fiind o sumă lunară fixă. Nu se face precizarea dacă această sumă poate sau nu să fie indexată cu inflația și, cu atât mai puțin, fapt asupra căruia insistăm din nou, de obligativitatea actualizării cu inflația, în condițiile unui istoric al țării nefavorabil în ceea ce privește acest indicator.

Mai mult, din modul în care este formulat proiectul de lege reiese că pensiile nu ar putea fi indexate cu inflația. Acesta stipulează că pensiile pot fi majorate cu o rată fixă prestabilită anual „în condițiile prevăzute la art. 126 alin. (2) și alin. (3)”, respectiv:

„(2) Începând de la o rată de finanțare mai mare de 110%, excesul de active poate fi redistribuit, prin calcul actuarial, membrilor fondului de furnizare a pensiilor private, după recuperarea integrală a sumelor cu care furnizorul de pensii private a finanțat din provizion fondul de furnizare a pensiilor private.

(3) Redistribuirea se face prin creșterea pensiei cu același procent pentru toți membrii fondului de furnizare a pensiilor private.”

Suma fixă stabilită în momentul pensionării poate fi, deci, majorată numai dacă rata de finanțare depășește 110%, adică începând de la un anumit randament obținut de fondul respectiv. Singurele persiuni asupra furnizorilor de pensii private sunt aceea de a nu diminua suma fixată și comisionul pe care poate să îl perceapă, stabilit la maximum 2% pe an din activul net al fondului de furnizare a pensiei private. Rămâne de văzut în ce măsură acest din urmă factor va reuși să stimuleze furnizorii de pensii către o administrare care să asigure majorarea sumelor fixate la cel puțin un nivel actualizat cu inflația.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

În cazul contrar, dacă avem în vedere o speranță de viață la pensionare de 20 de ani, la un nivel al inflației de 3% pe an (extrem de optimist în cazul României), suma fixă stabilită la începutul perioadei de pensionare va fi la finalul ei mai mică cu 45% în termeni reali!

Sunt necesare clarificări suplimentare și în ceea ce privește modalitatea de alegere a pensiei: „Membrul este obligat să-și achiziționeze o pensie viageră, în cazul în care activul personal al acestuia este suficient pentru achiziționarea unei pensii viagere” și „Membrul este obligat să achiziționeze o pensie limitată, în cazul în care activul personal al acestuia nu este suficient pentru achiziționarea unei pensii viagere”. Nu este însă definit acest „activ suficient”.

Cum este stabilită această limită și de către cine?

Este posibil ca această pensie limitată să revină doar celor care au contribuit preponderent la pensiile de stat (cei care la lansarea Pilonului II intrau în categoria de vârstă 35 – 45 de ani), caz în care această pensie vine în completarea celei publice. Totuși, în cazul în care se aplică și celor care au un stadiu complet de cotizare la pensiile private, este necesară discutarea oportunității creării unui mecanism de protecție socială.

Un alt articol din proiectul de lege care necesită clarificări suplimentare este cel care stipulează că „în cazul în care activul personal al participantului este suficient pentru alegerea oricărei pensii viagere, acesta poate opta pentru tipul de pensie viageră pe care o consideră cea mai adecvată”. Din nou apare aceeași deficiență a neprecizării limitei sau a modului sau entității care stabilește această limită la care activul este „suficient” pentru alegerea oricărei pensii viagere.

Proiectul de lege este destul de restrictiv în ceea ce privește condițiile și modalitățile de plată a pensiilor, fapt surprinzător având în vedere caracterul „privat” al acestora. Plata pensiei private poate începe abia după data îndeplinirii condițiilor de pensionare, conform legii în vigoare. O pensie privată ar trebui să ofere, însă, flexibilitate în ceea ce privește data la care încep plățile, eventualele restricții fiind de natura perioadei pe care se realizează contribuțiile.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMFOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Unul dintre avantajele pensiei private, în accepțiunea sa de bază, este tocmai acela că oferă posibilitatea de a ieși la pensie înainte de vârsta prevăzută în lege, cu atât mai mult cu cât aceasta este prevăzută să crească la 65 de ani, iar îmbătrânirea populației face probabilă majorarea chiar și a acestei noi limite. Odată îndeplinit un anumit stadiu de cotizare (fie sub forma unei perioade prestabilite, fie a unei sume cotizate), beneficiarul ar trebui să aibă posibilitatea de a își primi pensia privată. Pentru cei aflați la o vârstă înaintată – și cu atât mai mult în condițiile creșterii vârstei de pensionare - poate fi o oportunitate o formă de angajare mai flexibilă, precum în regim part time, iar pensia privată ar putea veni în completarea salariului.

Motivația condiționării pensiei private de pensia publică așa cum este prevăzută în proiectul de lege, se găsește, parțial, în tocmai limitarea tipurilor de pensie pentru care poate opta un participant. Astfel, „membrul este obligat să-și achiziționeze o pensie viageră, în cazul în care activul personal al acestuia este suficient pentru achiziționarea unei pensii viagere”. Omitând ambiguitatea privind limita la care activul este considerat „suficient”, amintită mai sus, observăm că opțiunile participanților sunt limitate la pensii viagere, care presupun plata unei sume fixe cu posibilitatea alegerii unor beneficiari după deces. Participanții nu au posibilitatea de a opta pentru plata pensiei pentru perioade limitate de timp, avantajoase în cazul celor cu un istoric medical nefavorabil, și nici pentru retrageri, parțiale sau totale.

Retragerile parțiale și totale sunt explicabile în condițiile în care pensiile private pot fi considerate drept instrumente de economisire, care oferă un raport bun între gradul de risc și randamentele obținute. Acestea sunt permise fără restricții privind limita maximă în diverse state care au implementat pensiile private, precum Australia, Hong Kong, Canada sau SUA și, sub anumite restricții, și în unele state europene (Elveția, Suedia, Estonia, Lituania).

Obligativitatea achiziționării unei pensii viagere înseamnă automat pensii lunare mai mici, cauzate de riscul sporit la care se expune furnizorul de pensie (urmare a incertitudinii privind perioada pe care urmează să fie realizată plata).

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI ÎMPROBURI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

După cum am arătat anterior, pensia viageră presupune și continuarea expunerii la inflație, în condițiile lipsei unei garanții a randamentelor care să acopere inflație atât în perioada de acumulare, cât și în cea de plată. Permitearea retragerii totale a sumelor provenite din pensiile private poate fi considerată, în primul rând, un prim pas în direcția protecțiilor economiilor de procesul inflaționist.

Sintetizând, legislația în domeniul pensiilor este deficitară, însă noul proiect de lege nu aduce îmbunătățiri unui sistem și așa complex și greoi. Problemele vizează atât mecanismul de realizare a plăților, respectiv introducerea unor noi jucători, cât și modalitățile propriu-zise de plată a pensiilor, care nu prevăd în nici una dintre formele existente, posibilitatea sau chiar obligativitatea indexării cu inflația a sumelor convenite.

Legislația ar urma să devină și mai restrictivă, dar nu în interesul participanților la Pilonul II, cărora nu doar le lipsesc opțiunile reale, între produse diferite de pensie, ci nu au, practic, nici posibilitatea de a își proteja pensiile de inflație.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMFOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Concluzii și recomandări

Un buget poate fi echilibrat crescând încasările sau tăind cheltuielile. Sigur că există și soluții de mijloc. În ceea ce privește însă atitudinea din ultimii ani a guvernelor care s-au confruntat cu criza economică, prea des tăierea cheltuielilor a fost văzută ca singură soluție salvatoare. Asistăm astăzi, cel puțin în ceea ce privește bugetul asigurărilor sociale de stat, la falimentul acestei politici: într-o perioadă de recesiune, pe măsură ce tai cheltuielile, scazi încasările. Este pur și simplu un cerc vicios, supranumit în economie „paradoxul economisirii” sau paradoxul lui Keynes.

Cauzele deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat, influențe pe 2011 în valoare nominală și procente

Cauza	Cuquantum al pierderii înregistrate la bugetul asigurărilor de stat (anul 2011, lei)	Procent din deficitul pe anul 2011
Pierderea a 562.200 de mii de locuri de muncă față de anul 2007	4.240.139.385	28,4%
Transferurile către pilonul doi de pensii	2.254.029.000	15,07%
Introducerea beneficiarilor din sistemul de apărare și poliție în sistemul public de pensii	809.500.000	5,4%
Tăierea salariilor bugetarilor cu 25% în 2010	723.088.594	4,8%
Introducerea pensiei minime garantate	659.935.188	4,4%

Sursa: Prelucrările autorilor

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMFOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Analiza noastră scoate în evidență un deficit cronic al bugetului de pensii, produs de creșterea pensiilor în 2008 și 2009, însă datele arată că această componentă nu este chiar atât de mare precum s-a afirmat deseori în mediile politice: ea reprezintă doar 41,93% din totalul deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat în 2011.

În schimb, 58,07% din deficit este reprezentat de diferite decizii politice care au marcat ultimii ani: introducerea pilonului doi de pensii, pensia minimă garantată, aducerea în sistemul public de pensii a foștilor militari și polițiști și tăierea cu 25% a salariilor bugetarilor în 2010.

Chiar și reducerea locurilor de muncă, aparent o consecință a crizei economice, poartă totuși o amprentă specifică politicilor pro-ciclice adoptate atât de guvern cât și de mediul privat. De remarcat că nu există o componentă demografică semnificativă a deficitului, în prezent și nici în viitorul apropiat.

Înainte de a da vina pe cuantumul actual al pensiilor pentru deficitul bugetar, ar trebui așadar înțelese cel puțin două lucruri.

În primul rând, importanța socială și economică a banilor proveniți din pensii.

Anchetele desfășurate de Institutul Național de Statistică relevă că aproape 20% din gospodăria au o pondere de 70% din totalul veniturilor reprezentate doar de pensii. Mai mult, un sfert din venitul total al gospodăriilor provine din pensii, iar aceste venituri merg direct în consum. Cererea internă se sprijină pe pensii în așa fel încât modelările arată că o scădere a pensiilor chiar și cu câteva procente ar conduce direct la pierderea a zeci de mii de locuri de muncă.

În al doilea rând, orice guvern responsabil ar trebui să își asume și să repare greșelile care s-au făcut.

În această direcție vin și recomandările noastre.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI ÎMPROBURI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Considerăm că se impune o dezbatere publică cu privire la menținerea obligativității Pilonului II de pensii. Avantajele îndepărtate și iluzorii pe care le-ar putea aduce sunt pe deplin contrabalansate de gaura pe care o produce în buget. Problemele pe care acest sistem le produce sunt cu atât mai evidente cu cât analiza proiectului de lege privind plățile pensiilor din pilonul doi relevă concluzii alarmante.

Pensia minimă garantată poate fi o opțiune de asistență socială, însă nu este o problemă a bugetului asigurărilor sociale de stat. Ea ar trebui trecută la bugetul general, ca asistență socială.

Introducerea foștilor militari și polițiști în sistemul public de pensii poate fi de asemenea o opțiune, în sensul dispariției privilegiilor. Diferența însă între cât primesc beneficiarii de pensii din rândul militarilor și polițiștilor și cât contribuie din acest an cei aflați în serviciu ar trebui suportată din bugetul de stat (nu prin transfer, ci direct).

Tăierea salariilor bugetarilor contribuie și la scăderea încasărilor la bugetul de pensii. Politici care să sprijine pe termen mediu creșterea salariilor sunt esențiale pentru o piață și așa deficitară la capitolul consum.

În fine, creșterea numărului de locuri de muncă ar trebui să fie prioritatea națională. Doar așa putem avea un buget echilibrat, și nu doar în ceea ce privește bugetul de pensii.

În prezent avem 4,4 milioane de angajați. Modelarea noastră arată că ar fi necesari 6,077 milioane de salariați plătiți cu actualul salariu mediu pe economie pentru a avea egalitate între veniturile și cheltuielile în sistemul de pensii.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI ÎMPREună

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Pentru echilibrarea bugetului asigurărilor sociale de stat există două variante extreme:

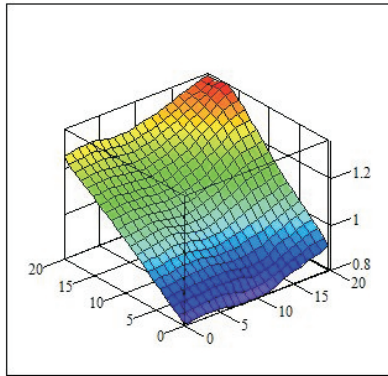
- la salariul mediu actual, mai sunt create circa 1.700.000 de locuri de muncă, toate celelalte variabile rămânând neschimbate;
- la actualul efectiv al salariaților crește salariul mediu pe economie cu circa 750 de lei, toate celelalte variabile rămânând neschimbate.

Modelarea mai arată și faptul că, în absența Pilonului II, numărul angajaților ar trebui să crească până la 5,665 milioane la actualul nivel al salariului mediu. Dacă se păstrează numărul de salariați, de asemenea în varianta ipotetică a inexistenței Pilonului II, atunci este nevoie de un salariu mediu de 2585 lei pentru echilibrarea bugetului (comparativ cu 2773 lei în prezent).

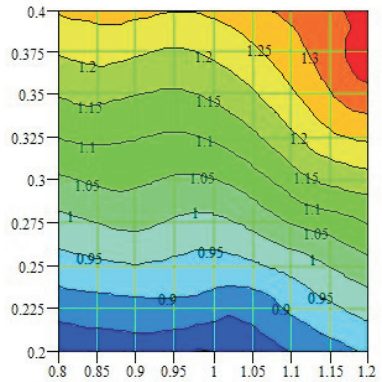
Calcululele sunt făcute la deficitul aferent anului 2011. Să nu uităm, însă, că aceste direcții pot fi combinate: realiste nu sunt extremele, ci o soluție de mijloc care să conțină atât crearea de noi locuri de muncă, dar și creșterea salariului minim și mediu pe economie. Firește, efortul necesar poate fi redus corespunzător prin eliminarea altor cauze de natură administrativă care împietează asupra bugetului de pensii, enumerate anterior. Componenta cronică a deficitului este de puțin peste 40% din nivelul actual al deficitului. Iar singura soluție cu adevărat viabilă pentru echilibrarea bugetului este orientarea întregii politici economice către obiectivul de creștere a numărului locurilor de muncă.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Anexa 1

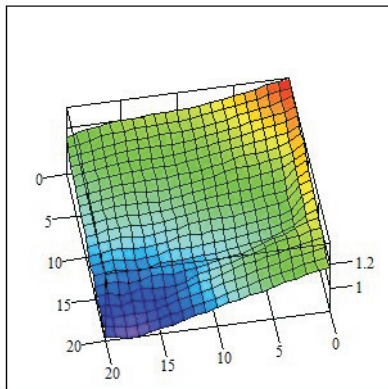

PS, ps, R

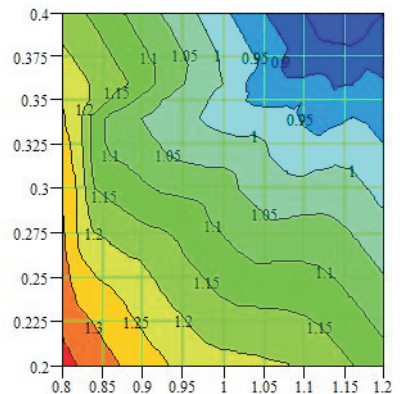

PS, ps, R

$\min(PS) = 0.918$
 $\max(PS) = 1.084$
 $\min(ps) = 0.262$
 $\max(ps) = 0.387$

PS_E, ps_E, R

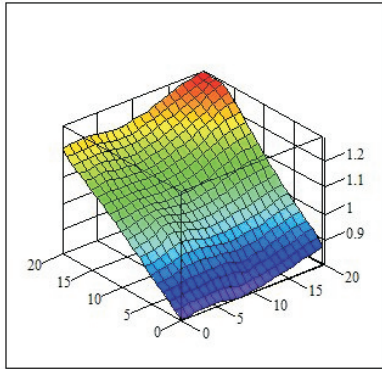

PS_E, ps_E, R

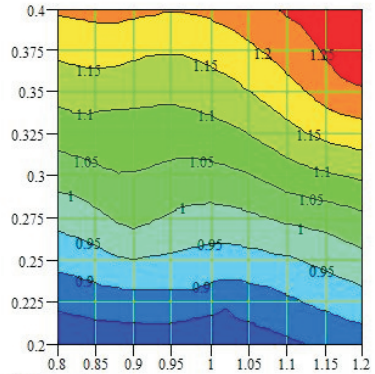
$\min(PS_E) = 0.792$
 $\max(PS_E) = 1.19$
 $\min(ps_E) = 0.266$
 $\max(ps_E) = 0.324$

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Anexa 2

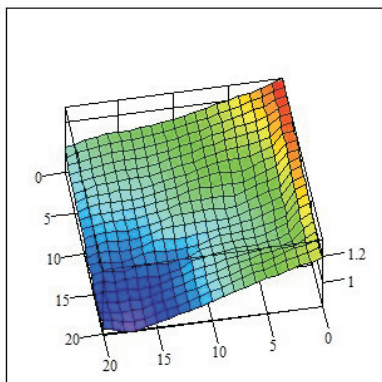

PS, ps, R

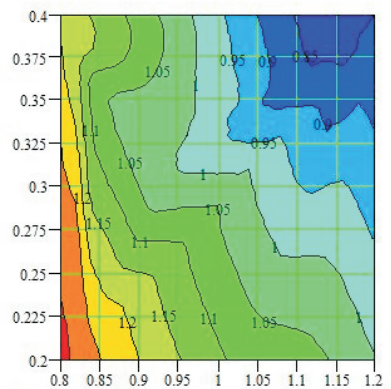

PS, ps, R

$\min(PS) = 0.918$
 $\max(PS) = 1.084$
 $\min(ps) = 0.262$
 $\max(ps) = 0.387$

PS_E, ps_E, R

PS_E, ps_E, R

$\min(PS_E) = 0.825$
 $\max(PS_E) = 1.19$
 $\min(ps_E) = 0.286$
 $\max(ps_E) = 0.324$

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPONDURU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Anexa 3

Legea nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat. Republicare 1 MOF nr. 482 - 18/07/2007. Versiune consolidată în 10/12/2010

Art. 25. - (1) Cu respectarea dispozițiilor art. 23, administratorul investește în:

- a) instrumente ale pieței monetare, inclusiv conturi și depozite în lei la o bancă, persoană juridică română, sau la o sucursală a unei instituții de credit străine autorizate să funcționeze pe teritoriul României și care nu se află în procedura de supraveghere specială ori administrare specială sau a cărei autorizație nu este retrasă, fără să depășească un procent mai mare de 20% din valoarea totală a activelor fondului de pensii;
- b) titluri de stat emise de Ministerul Economiei și Finanțelor din România, de state membre ale Uniunii Europene sau aparținând Spațiului Economic European, în procent de până la 70% din valoarea totală a activelor fondului de pensii;
- c) obligațiuni și alte valori mobiliare emise de autoritățile administrației publice locale din România sau din statele membre ale Uniunii Europene ori aparținând Spațiului Economic European, în procent de până la 30% din valoarea totală a activelor fondului de pensii;
- d) valori mobiliare tranzacționate pe piețe reglementate și supravegheate din România, statele membre ale Uniunii Europene sau aparținând Spațiului Economic European, în procent de până la 50% din valoarea totală a activelor fondului de pensii;
- e) titluri de stat și alte valori mobiliare, emise de state terțe, în procent de până la 15% din valoarea totală a activelor fondului de pensii;
- f) obligațiuni și alte valori mobiliare, tranzacționate pe piețe reglementate și supravegheate, emise de autoritățile administrației publice locale din state terțe, în procent de până la 10% din valoarea totală a activelor fondului de pensii;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPONDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

- g) obligațiuni și alte valori mobiliare ale organismelor străine neguvernamentale, dacă aceste instrumente sunt cotate la burse de valori autorizate și dacă îndeplinesc cerințele de rating, în procent de până la 5% din valoarea totală a activelor fondului de pensii;
- h) titluri de participare, emise de organisme de plasament colectiv în valori mobiliare din România sau din alte țări, în procent de până la 5% din valoarea totală a activelor fondului de pensii;
- i) alte forme de investiții prevăzute de normele Comisiei.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
ȘI ÎMPREună

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Anexa 4

LEGE privind organizarea și funcționarea sistemului de plată a pensiilor private

Art. 57. – (1) Furnizorul de pensii private investește activele fondului de furnizare a pensiilor private în:

- a) instrumente ale pieței monetare, inclusiv conturi și depozite în lei la o bancă, persoană juridică română, sau la o sucursală a unei instituții de credit străine autorizate să funcționeze pe teritoriul României, al statelor membre ale Uniunii Europene sau aparținând Spațiului Economic European și care nu se află în procedura de supraveghere specială ori administrare specială sau a cărei autorizație nu este retrasă, fără să depășească un procent mai mare de 20% din valoarea totală a activelor fondului de furnizare a pensiilor private;
- b) titluri de stat emise de Ministerul Finanțelor Publice din România și titluri de stat emise de state membre ale Uniunii Europene sau aparținând Spațiului Economic European, care îndeplinesc cerințele de rating prevăzute de normele Comisiei, în procent de până la 70% din valoarea totală a activelor fondului de pensii;
- c) obligațiuni și alte valori mobiliare emise de autoritățile administrației publice locale din România și obligațiuni și alte valori mobiliare, emise de autoritățile administrației publice locale din statele membre ale Uniunii Europene ori aparținând Spațiului Economic European, tranzacționate pe piețe reglementate și care îndeplinesc cerințele de rating prevăzute de normele Comisiei, în procent de până la 20% din valoarea totală a activelor fondului de furnizare a pensiilor private
- d) titluri de stat și alte valori mobiliare, emise de state terțe, tranzacționate pe piețe reglementate și care îndeplinesc cerințele de rating prevăzute de normele

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPONDURU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

- Comisiei, în procent de până la 15% din valoarea totală a activelor fondului de pensii;
- e) obligațiuni și alte valori mobiliare ale organismelor străine neguvernamentale, tranzacționate pe piețe reglementate și care îndeplinesc cerințele de rating, în procent de până la 10% din valoarea totală a activelor fondului de furnizare a pensiilor private;
- f) alte forme de investiții prevăzute de normele Comisiei.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPONDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

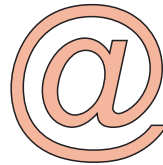
Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

”Biroul pentru observarea pieței muncii și a calității locurilor de muncă”

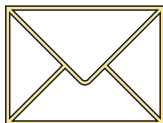

Telefon/fax:
021.316.27.98
021.316.27.99

E-mail:
bns@bns.ro

Website
www.observator-bns.ro

Adresa:
Strada Turturelelor nr 11 A, etaj 3
Sector 3, București

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
ASPOZDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Blocul Național Sindical

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

FONDUL SOCIAL EUROPEAN. Investește în oameni!

Titlul programului: Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

Titlul proiectului: Biroul pentru observarea pieței muncii și a calității locurilor de muncă

Editorul materialului: Blocul Național Sindical

Data publicării: August 2011

„Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României”

ISBN: 978-973-0-11353-2

August 2011

www.observator-bns.ro